

ks. Mirosław S. Wróbel

KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI JANA PAWŁA II

JEZUS CHRYSZTUS, RED. J. KRÓLIKOWSKI, G. BARAN, P. ŁABUDA, BIBLOS,
TARNÓW 2015, SS. 541 (SCRIPTURAE LUMEN. BIBLIA I JEJ ODDZIAŁYWANIE, 7)

Siódmy tom *Scripturae Lumen* podejmuje tematykę dotyczącą osoby Jezusa Chrystusa. Tom ten dedykowany jest ks. prof. Antoniemu Paciorkowi z okazji jego siedemdziesiątej rocznicy urodzin. Ksiądz Profesor zainicjował owocnie serię *Scripturae Lumen* i jest jej *spiritus movens*. Na samym początku najnowszego tomu umieszczone jest słowo biskupa tarnowskiego Andrzeja Jeża, w którym składa on gratulacje i życzenia dla czcigodnego Jubilata. Sylwetka i imponujący dorobek naukowy Jubilata zostały przedstawione przez ks. dr. Grzegorza Barana w artykule *Ksiądz Profesor Antoni Paciorek – Vir magno intellectu, pietate et modestia* oraz w spisie publikacji.

Cały tom podzielony jest na dwie główne części: *Scripturae* oraz *Lumen*. Po nich następują *Actualia* oraz *Recenzje i omówienia*.

Część *Scripturae* złożona jest z 14 artykułów dotyczących osoby Jezusa z Nazaretu. Ks. dr hab. Janusz Lemański (*W oczekiwaniu na Mesjasza?*) i ks. prof. Marek Parchem (*Postać Mesjasza w literaturze międzytestamentalnej: zwoje z Qumran i apokryfy Starego Testamentu*) ukazują Jezusa jako Mesjasza w szerszym kontekście oczekiwań mesjańskich judaizmu okresu Drugiej Świątyni. Ks. prof. Waldemar Rakocy (*Stosowanie starotestamentowych modeli zbawczych w odczytaniu przesłania Nowego Testamentu – studium z hermeneutyki biblijnej na przykładzie listów apostoła Pawła*) próbuje odpowiedzieć na pytanie, na ile modele zbawcze obecne w Starym Testamencie mogą być stosowane do zrozumienia rzeczywistości zbawczej objawionej w Nowym Testamencie. Ks. prof. Mariusz Rosik (*Ewangelie z językiem aramejskim w tle*) wskazuje na pochodzenie i znaczenie języka aramejskiego jako języka Jezusa u źródeł Ewangelii pisanych po grecku. Ks. prof. Tomasz Jelonek (*Objawienie narodzin Jezusa poganom i Żydom*) ukazuje znaczenie, oddziaływanie i recepcję ewangelii dzieciństwa (Mt i Łk) w świecie

grecko-rzymskim i judaistycznym. Ks. dr hab. Piotr Łabuda (*Łukaszczy obraz Jezusa a cykl Eliasza i Elizeusza*) analizuje „wydarzenie Jezusa Chrystusa” w trzeciej Ewangelii w szerszym kontekście cyklów Eliasza i Elizeusza. Dr Jolanta Jaromin (*Jezus – nauczyciel*) zwraca uwagę na funkcję nauczycielską Jezusa z Nazaretu w kontekście starożytnego Izraela. Ks. prof. Tomasz Maria Dąbek OSB (*Chrystus jako światłość w Ewangelii według św. Jana*) ukazuje Jezusa w odniesieniu do symboliki światła w czwartej Ewangelii. Ks. prof. Roman Bartnicki (*Aresztowanie Jezusa według świadectwa Marka – Mk 14, 43–52*) bada historyczność arestowania Jezusa w opisie Markowym (Mk 14, 43–52). Ks. prof. Antoni Tronina (*Iesus Nazarenus Rex Iudaeorum – J 19, 19*) dokonuje analizy literackiej, historycznej i teologicznej napisu umieszczonego na krzyżu Jezusa. Ks. prof. Waldemar Chrostowski (*„Zstąpił do piekieł” – moc Jezusa Chrystusa nad śmiercią i krainą umarłych*) bada zagadnienie zstąpienia Jezusa do piekieł w kontekście Starego Testamentu i paschy Chrystusa. Ks. prof. Franciszek Mickiewicz (*Jezus Chrystus jako cel i wypełnienie prawa – Rz 10, 4; Ga 6, 2*) analizuje teksty św. Pawła (Rz 10, 4; Ga 6, 2), które wskazują na Jezusa jako cel i wypełnienie prawa. Ks. prof. Stanisław Haręzga (*Jezus Chrystus „wielką tajemnicą pobożności” – 1 Tm 3, 16*) bada cnotę pobożności w odniesieniu do Jezusa Chrystusa w tekście 1 Tm 3, 16. Siostra dr Joanna Nowińska (*Głos Jezusa porównany do trąby mówiącej z człowiekiem – obraz siły, nakazu czy intensywnej komunikacji – Ap 1, 10; 4, 1*) bada apokaliptyczne ujęcie dźwięku trąby w szerszym kontekście literackim, symbolicznym i teologicznym.

Wszystkie artykuły zawarte w części *Scripturae* charakteryzują się bardzo dobrym warszatem naukowym. Autorzy, podejmując szczegółowe badania nad różnymi aspektami dotyczącymi osoby Jezusa, wykazują się inwencją twórczą i solidną metodologią. W swoich analizach wykorzystują najnowszą literaturę i nawiązują do wielu współczesnych dyskusji na temat Jezusa.

W drugiej części, *Lumen*, występuje osiem artykułów nawiązujących do osoby Jezusa w aspekcie liturgicznym, katechetycznym, dogmatycznym, patrystycznym i moralnym. Ks. dr Andrzej Dudek (*Narodzenie Jezusa Chrystusa. Synteza biblijno-liturgiczna Mt 1, 1–25*) ukazuje Mateuszowy tekst o narodzinach Jezusa w kontekście biblijnym i liturgicznym. Ks. prof. Antoni Żurek (*Formuły chrystologiczne Symbolu nicejskiego jako element katechezy chrystologicznej czwartego wieku*) analizuje formuły chrystologiczne Soboru Nicejskiego (325), ukazując rozwój chrystologii w historii Kościoła. Mgr Aleksander Sosnowski (*Relacja Ojca i Syna w ujęciu kard. Josepha*

Ratzingera) analizuje myśl papieża Benedykta xvi odnośnie do relacji pomiędzy Ojcem i Synem, zwłaszcza w czwartej Ewangelii. Dr Krzysztof Nowacki (*Extra Christum nulla salus*) stara się ukazać zasadność twierdzenia: „Poza Chrystusem nie ma zbawienia” w oparciu o teksty literatury teologicznej oraz o nauczanie Magisterium Kościoła, zwłaszcza deklarację *Dominus Jesus*. Ks. dr Grzegorz Strzelczyk (*Znaczenie „dogmatyczne” czy „dla dogmatyki” poszukiwań historycznych dotyczących Jezusa Chrystusa?*) przedstawia wpływ dogmatyki na badania nad Jezusem historycznym (*Jesus quest*). Ks. dr hab. Sylwester Jaśkiewicz (*Św. Augustyn o miłości, która uczyniła nas pięknymi*) analizuje problematykę piękna w odniesieniu do Jezusa w ujęciu św. Augustyna. Ks. prof. Henryk Szmulewicz (*„Na nowo rozpocząć od Chrystusa” – w temacie małżeństwa i rodziny*) łącząc chrystologię i antropologię, wskazuje na konieczność odnowy małżeństwa i rodziny w odniesieniu do Chrystusa. Ks. dr hab. Janusz Bujak (*Ekumeniczne znaczenie Całunu Turyńskiego*) ukazuje w swym artykule stanowisko Kościoła katolickiego wobec Całunu oraz poglądy przeciwników i zwolenników Całunu, zapraszając do wejścia w dyskusję na temat jego znaczenia w kontekście ekumenicznym.

Wszystkie artykuły drugiej części zatytułowanej *Lumen*, charakteryzując się poprawną metodologią badań naukowych, wnoszą cenny wkład w ukazanie osoby Jezusa Chrystusa w szerszym kontekście pozabiblijnym.

W *Actualiach* znajdują się artykuły o Najświętszym Jezusa – bardzo aktualne w związku z Rokiem Miłosierdzia przeżywanym w 2016 roku w Kościele. O dr. hab. Zachariasz S. Jabłoński pisze o *Udziale paulinów w rozwoju kultu Najświętszego Serca Pana Jezusa w Polsce w xx w.* Dr Anna Gąsior ukazuje *Kult Najświętszego Serca Jezusowego w Polsce w okresie dwudziestolecia międzywojennego*. Ks. dr hab. Janusz Królikowski w artykule *Aby Chrystus królował! Przesłanie Sługi Bożej Rozalii Celakówny* wskazuje na teologiczny oraz społeczno-eklezyjalny sens przesłań Sługi Bożej Rozalii Celakówny. Ks. prof. Bogdan Ferdek dokonuje *Próby teologicznej oceny ruchu na rzecz intronizacji Chrystusa jako Króla Polski* a ks. dr hab. Cezary Smuniewski pisze o *Aktualnościach kultu Najświętszego Serca Jezusa w nauczaniu św. Jana Pawła II*. Dział *Actualia* kończą propozycje do dyskusji opracowane na zlecenie Komisji Nauki Wiary Episkopatu Polski.

W dziale *Recenzje i omówienia* zamykającym niniejszy tom zostały przedstawione recenzje następujących prac: ks. Antoni Paciorek, *Jezus z Nazaretu. Czasy i wydarzenia*, Częstochowa: Edycja św. Pawła 2015, ss. 531

(recenzja – ks. Grzegorz Baran); Christoph Schönborn, *Ikona Chrystusa*, tł. W. Szymona, Poznań: Wydawnictwo „W Drodze” 2001, ss. 256 (recenzja ks. Kazimierz Dudzik); Anna Andrzejewska, *Dzieci i młodzież w sieci zagrożeń realnych i wirtualnych. Aspekty teoretyczne i empiryczne*, Warszawa: Wydawnictwo Difin SA 2014, ss. 272 (recenzja Małgorzata Gruchola); Wojciech Węgrzyniak, *Lo stolto ateo. Studio dei Salmi 14 e 53* (Studia Biblica Lubliniensia, 10), Lublin: Wydawnictwo KUL 2014, ss. 393 (recenzja ks. Krzysztof Napora); ks. Grzegorz M. Baran, *Życie i śmierć Antiocha IV Epifanesa w przekazach pozabiblijnych i biblijnych. Historia i teologia*, Tarnów: Biblos 2015, ss. 252 (recenzja ks. Paweł Nowak).

Najnowszy, siódmy tom *Scripturae Lumen* ukazujący osobę Jezusa z Nazaretu w szerokim ujęciu biblijnym i pozabiblijnym zasługuje na duże uznanie. Wysoki poziom naukowy prezentowanych artykułów stanowi cenny wkład w polską i światową biblistykę. Tom zawierający wiele ciekawych i aktualnych treści powinien być rozpowszechniony nie tylko w środowisku naukowym, ale i w szerszych kręgach społecznych w Polsce.